

Przedmioty percepcji w ujęciu jedno- i wielomodalnym

Od dawna filozofia percepcji ignorowała kwestie łączące ją z naukami o umyśle i mózgu. Proponowany projekt zamierza skorygować tę tendencję poprzez bezpośrednie odniesienie do tematu gdzie filozoficzne teorie i wyniki badań empirycznych nie tylko mają pewne punkty styczności, ale dzielą wspólne zainteresowania i wyraźnie potrzebują siebie nawzajem dla swojego postępu. Bazując na badaniach empirycznych na temat percepcji przedmiotów w różnych modalnościach sensorycznych, projekt zmierza do rozwinięcia holistycznej teorii przedmiotowości percepcyjnej poprzez odniesienie się do problemu przedmiotowości z perspektywy jedno- i wielosensorycznej.

Niektóre przedmioty mogą być odbierane jednocześnie przez zmysł wzroku, słuchu i węchu (np. palące się ognisko), inne są ograniczone do odbioru wyłącznie za pomocą jednego zmysłu (np. tęcza). Przedmioty percepcji są zdarzeniami lub obiektami, które doświadczamy; są tymi jednostkami, którym mentalne stany percepcyjne przypisują własności. Odpowiednie przykłady przedmiotów percepcyjnych prezentowanych w modalności wzrokowej zawierają standardowe materialne przedmioty fizyczne oraz/lub obszary przestrzenno-czasowe; w modalności słuchowej zawierają dźwięki i/lub standardowe przedmioty; natomiast w modalności węchowej zawierają zapachy i/lub standardowe przedmioty. Mimo iż temat przedmiotów i własności odbieranych percepcyjnie jest bardzo istotny w filozofii i psychologii, wiele zagadnień pozostaje niejasnych. Na przykład: Kiedy słuchamy muzyki fortepianowej, słyszymy instrument czy jego dźwięki? A może doświadczamy jednego przez odbiór drugiego? Niniejszy projekt zakłada zbadanie czy – a jeśli tak, to w jaki sposób – zagadnienie zakresu własności percepcyjnych reprezentowanych w doświadczeniu zmysłowym odnosi się do natury przedmiotów percepcyjnych. Główna hipoteza przewiduje, że analiza poprzedniej kwestii może zaoferować nowe rozumienie problemu przedmiotowości percepcyjnej.

Projekt wpisuje się w nurt najnowszych prac interdyscyplinarnych z filozofii percepcji, psychologii i neuronauki kognitywnej. Zagadnienia filozoficzne, analizowane z perspektywy uwzględniającej aktualny stan badań empirycznych, będą rozpatrywane w dwóch etapach. W pierwszym, debata dotycząca treści dopuszczalnych w doświadczeniu wzrokowym zostanie zastosowana w szerszym kontekście własności doświadczanych w innych modalnościach sensorycznych. W drugim etapie, badanie tego czego doświadczamy zmysłowo, poza własnościami percepcyjnymi obejmie bardziej złożone percepcyjne przedmioty na poziomie standardowych przedmiotów. Wyniki tych analiz przesądzą o tym czy nasza percepcja zmysłowa zorganizowana jest wokół własności percepcyjnych czy standardowych przedmiotów.

Projekt obejmuje cztery główne zadania poświęcone analizom: pochodzenia przedmiotów percepcji, konceptualnych i metodologicznych aspektów badań nad przedmiotami jedno- i wielosensorycznej percepcji, różnic i podobieństw między przedmiotami percepcji w różnych zmysłach, oraz wielosensorycznego poziomu przedmiotowości percepcyjnej. Zespół badawczy będzie zajmować się opracowaniem klasyfikacji rodzajów obiektów, które możemy doświadczyć za pomocą poszczególnych zmysłów, czym się różnią, a w przypominają; będzie zgłębiać i opisywać pojęcie „przedmiotu”, strukturę i charakterystykę przedmiotów percepcji w różnych modalnościach zmysłowych jak również poziom, do którego modalności zmysłowe współpracują ze sobą by skonstruować zintegrowany przedmiot percepcji. Projekt realizuje nowatorskie podejście dochodzenia w jakim stopniu wyniki badań nad wzrokowymi przedmiotami percepcyjnymi mogą być użyteczne w dostarczaniu wiedzy o przedmiotach percepcyjnych w innych zmysłach. Wykracza on poza tradycyjne badanie zmysłów wzroku i słuchu integrując również prace nad węchem, smakiem, i dotykiem. Innym innowacyjnym zagadnieniem badanym w projekcie będzie rozumienie relacji pomiędzy wielomodalnymi przedmiotami percepcji a przedmiotami jednomodalnymi.

Wyniki badań naukowych wskazują, że mózg zorganizowany jest w meta-modalny sposób i realizuje zadania wykraczające poza poszczególne modalności sensoryczne. Mimo to na poziomie bodźców zmysłowych, odbieranych własności percepcyjnych, aktywacji mózgu i powstałych doświadczeń zmysłowych wiele procesów może być opisanych jako specyficzne dla określonej modalności zmysłowej. Dlatego aktualnym i przełomowym jest scharakteryzowanie procesów jedno- i wielosensorycznych. Filozofia percepcji zaczyna dostrzegać złożoność filozoficznych zagadnień wynikających z wielomodalności percepcji. Jednak wciąż brakuje teorii wyjaśniających np. w jaki sposób jednomodalne przedmioty percepcyjne są połączone ze sobą w zintegrowane wielomodalne przedmioty percepcyjne. Te konceptualne i zarazem empirycznie zorientowane filozoficzne badania proponowane w ramach projektu wpłyną na rozwój interdyscyplinarnej dziedziny badań nad percepcją zmysłową. Rozwiną one temat, który jest niezmiernie istotny w nauce i filozofii percepcji, temat, który dotyczy podstaw percepcji, który powinien być punktem wyjścia w swojej dziedzinie, a pozostał w dużej mierze niezbadany. Ponadto, pogłębienie wiedzy na temat przedmiotów percepcyjnych będzie stymulować aktualizacje i zmiany w rozumieniu wielu zagadnień w filozofii percepcji, jak np. wyodrębnianie zmysłów, integracja sensoryczna oraz związki między przedmiotami percepcji zmysłowej a przedmiotami obrazów mentalnych.